

LÁSZLÓ ISTVÁN

Történelem
MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Oborni Teréz
habilitált egyetemi docens, ELTE BTK

Rácz Balázs
egyetemi tanársegéd, ELTE BTK

„FÖRENDEK KÖZÖTT JÁMBORABB EMBER?” RHÉDEY FERENC KOLOZSVÁRI FŐKAPITÁNY ÉLETRAJZA

Kulcsszavak: Apafi-kor; politika; Rhédey család; Teleki Mihály; életrajz

Rhédey Ferenc (1634–1684) betöltött tisztségei – kolozsvári főkapitány, kolozsi főispán, fejedelmi tanácsos és udvarhelyszéki főkirálybíró – alapján az Apafi-kori Erdély kitüntetett jelentőségű főúranak tűnik. Ennek ellenére személyét a történeti kutatók eddig elkerülték, pályaképét csak felületesen, illetve egy-egy esemény kapcsán ismerjük. A dolgozat ezt az űrt hivatott pótolni: a kiadott és kiadatlan levéltári források segítségével igyekszem feltárni Rhédey Ferenc életútját három nagyobb aspektus – tisztségviselés, politikai szerep és magánélet – mentén.

A kutatás során sikerült Rhédey tisztségviselésének állomásait feltárni, valamint az ezekkel kapcsolatos cselekedeteit megvizsgálni. Rhédey politikai szerepéről a kutatás alapján megállapítható, hogy bár országos jelentőségű tisztségeket viselt, valójában az erdélyi politikai élet kifejezetten passzív szereplője volt, sőt, minden bizonynyal magas tisztségeit is csupán kapcsolati hálójának (kifejezetten Teleki Mihálynak), s az általa is támogatott érdekcsoporthoz való lojalitásának köszönhette. Rhédey magánéletének részleteit (születési ideje, házasságai, testvéreivel való viszony) is sikerült pontosítani, illetve kiegészíteni, emellett a kutatás rávilágított Rhédey gazdálkodására, egyházpatronáló szerepére, valamint jellemére is.

Rhédey Ferenc életpályájának megismerése a családtörténeti novumokon túl hasznos kiegészítést nyújthat az Apafi-kori Erdély politika- és kormányzattörténetének mélyrehatóbb vizsgálatához, emellett fontos adalékot nyújthat Teleki Mihály hatalmi eszköztárának és bizalmi köre működésének megértéséhez is. Rhédey példája emellett arra is rávilágít, hogy a politikai affinitásokkal nem rendelkező személyek is fontos tényezői lehetnek egy hatalmi csoportosulásnak, hiszen be tudják tölteni azon kulcspozíciókat, melyek egy ellenséges főúri párt esetleg alkalmasabb jelöltjeinek kezébe kerülve súlyos fenyegetést jelentenének. Ilyen értelemben pedig Rhédey Ferenc közel egy évtizedes kolozsvári működése sikeresen biztosította az Erdély korabeli kulcsának számító Kolozsvárt Teleki Mihály és köre számára.